

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Slogom rastu male stvari, a neologa sve pokvarci" Nar. Post.

Prediplata s poštarnicom stoji 2 for., a soljako samo 1 for., za cijeli godišnji Razmjerom 1 for., a soljako 50 novčića za pol godinu. Izvan Carovne vila postarica. Gaj se najčešće 8 soljaka to su voljni, da im list saljemo s ciljem ukupno pod jednim razloženim i imenom, darat domo za 70 novčića na godinu trakova. Novčić se salju kroz poštarsku "Naravnici". Ime, prezime i mjesto listu valja jasno označiti. Komu List nedostol na vremenu, neka to jest odpravnik u otvorenu pismu, za koju se neplaća nikakva poštarnica, napisat izvana Reklamaciju. Tko List prima i drži, ako je poslon, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIĆTVO I ODPRAVNIČTVO

najavo do

Tipografa Figli di C. Amati, via della Zonta, N. 7.

Pisma se salju platjeno poštarnice. Vesti, dopisi i drugi spisi stampaju se u cijelosti ili u izvještu, osim prama svojoj vrijednosti i smjeru oroga Lista. Ne-potpisani se dopisu neupotrebljuju. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari nemože mjesto, u ovom Listu. Pribrođena se plama tiskaju po 5 novčića, svaki redak. Objavi se od 8 redakata, stoji 60 novčića, a staki redak svišće 5 novčića; ili u slučaju operatora po sto se pogodog oglašnik i odpravnik. Dopisi se naravaju. Urednici i odpravnici, osim izvanrednih slučajeva, nedopisuju, nego putem strojeva Lislarnice.

POZIV NA PREDPLATU.

Početkom dođućeg julija nastaje drugo poluljetje, zato pozivamo opću našu narod, da se predbroji što u većem broju na ovaj pučki list. Preporučimo pak da što vrće onim našim predbrojnikom, koji nisu platili za cijelu tekuću godinu, il nam još od lani sto duguju, neka sto prije učine svoju dužnost, da uzmognemo bez straha i svoje stete uređivati list.

U Trstu, 1. junija 1878.

Uredničtvo.

Smutnje po Istri.

Latinah je u Istri odavnina, još od rimskih vremenih, po zapadnoj strani u gradovima. Imu Talijanah i u nutri po gradilici i to su pojedine obitelji od benelackih vremenih. Napokon ima jedna vrsta Talijanah, koji su se od Hrvata u nje prekrstili, i onih, koji su od vana dosli.

Kazu ljudi, da je Istranim pitao dolazećega Karnjela: Kamo pobratime? — A gres ga tamo kade ga ljudi svoj račun nezna — rekao je Karnjel.

Ti ljudi, koji nisu znali svoga računa bili su naši očeti, što nisu nauka imali, i bila je Austrija, koja bi se bila morala više brinuti za istrijanskoga seljanina.

Na dva ovoga mjeseca kako svake godine slavili su u Italiji spomen onog dana, kad je Piemont dobio slobodu, ustav, konstituciju, koja je kasnije obvezala za cijelu kraljevinu. Taj dan slave Talijani kako dan u koj jut je spasenje došlo, kad su zagospodili u svojoj kući.

PODLISTAK.

RAZVOD ISTRIJANSKI

(Dale, tidi broj 11.)

Od te trnove lekve idoše komuni motovunski napred, i komuni trviški meju njimi i vsaka po razvodeb, kažuci starci zlameaju i vsaka stran listi štuči, i vsa tu gospoda za njimi, i vsi ti komuni, i dezelani po starem zlameaju ravno na kamik beli. Tu su na njem zlamejna gospodina Podreki, i gospodina kneza, i jedan križ na kamiki visčešen; od tu po starem zlamejanju kako se u listek udruži i tako ravno na tri oknicke, i tu su stara zlamejca; od tu po zlamejanju ravno na loki prščare, i na toj lokvi jedna i druga stran imaju svoje živine napajati, i vsaka stran svoj pol čistit, i poli to drenove rupi dva križa visokošč; od tu idoše po starem zlamejanju ravno po sredje Mavrogrova brega, i tako ravno na posred lokve Badavse, i te lokve je pol komunu motovunskomu; a pol komunalu trviškomu, i tu jo naposred te lokve jedan velik križ visčešen na kamiki, i poli te lokve jedan brest, v njem svi čavili križem zabiljeni, i vsaka stran ima svoj pol čistit, a ne vysi jedan dan pod penu marak 5, ka pena se nima odputit; ona stran, ka bude čistila, ta druga stran ima čekat. I tako ondi narediše. I ka koli stran ima na drugu stran živine napajati, i koliko koli krat bi našaste (naša se) ona stran vazda zapada peno marak 5. I te pena gre polovice gospodinu, a drugi pol tomu, ki ruba. I tako se ondi obi strani sjedinje, i tako ondi narediše: od tu idoše po starem zlamejanju na jedan velik orch, ki ima tri vrbi, i v njem su čavili križem zabiljeni. Od tu idoše po starem zlamejanju na vrtuk Valigastu, i tu jedna i druga stran imaju živine napajati, i vsaka stran listi čistit, i načinati, i tu su čavili na velikoj oskarovi križem zabiljeni, i stari zlamejna u jednom orohi, i tu su postavili na jednom kamiki zlamejna gospodina Podreki,

Pišu novice i javljaju nam prijatelji, da se je onaj dan, bolje rekut, onu noć, po većih mjestih u Istri vijalo talijanskih zastava, da je bilo napisan u zdravlje Umberta Prvoga i proglašen na Istrane-Talijane, kako se je i njihova zvijezda ukazala, kako se ovi krajima oslobođuti i proći iz jarma Austrije u blaženo krilo majke Italije. Toga govore, da je bilo u Kopru, Poreču, Rovinju, Vodnjani u Pazinu a najbrže i druguda, nego se tajno drži, koliko je moguće.

Hvala Bogu, sad može i zadnji kmet u Istri znati, kakova se kuha.

Jedna stranica obstoji, koja čeka zgodu, da se Austrija s kin hoka prime, pak da Talijani obliži i zadnja tri pera svog "artičaka" Goricko, Trst i Istru.

Zato se piše, da su ove zemlje talijanske po legu, po povjesnici, povoljno puti rekli, da nemislimo polahravit ni Kopra, ni Poreča, ni Vodnjana ni Rovinja; ali smo i to rekli, da nas nijedna sila više neće uzdržati, da svoje nebranimo. Ako se pak Talijani boje, da bi njih malo po malo ponestalo, kad bi mi u svojoj kući krepki bili, to su druge gusle; tu jut nemožemo pomoći.

Negda je Hrvat pomaman letio u Italiju misleći da i sebe brani branec cesarove orle, ali su zli savjetnici cesarove krune Hrvate plaćali onim, čim su druge kastigali, a celi svet više više, da bi zatrli slobodu svih naroda. Odstup Venecije potvrđilo je Njeg. Veličanstvo onim pohodom u Veneciju,

kad ona već nije njegova bila. Tamo je Austrijski cesar svojim prijateljstvom potvrdio i jedinstvo Italije. Onda su i Hrvati progledali i zapisali si nauk: Sto više postujes tudje, to krepće brani svoje.

U naših povijestnicah i u srdcima naših najlepših je uspomena tvrda vjera prama vladajućemu rodu. Ali u ustanovnih državah čini se velika razlika među krunom i među savjetnici krune izbranimi od najjače strane. I ovim je doba reći: Sto ste posjali, ono žanjete.

U Istri, gdje je veći dio hrvatskoga-slovinskog puka, podržavaju se talijanske škole, sudi se talijanski, druge oblasti pišu talijanski i njemački; u Istri se u svem javnom životu podržava tudjinstvo, koje bi se moglo i moralno jednim dekretom uništiti.

Da mi takovu vladavinu pomazemo više nego zakon pita, bili bismo sami proti sebi.

Samo da dodje čas, kad bi se silom ljudi, gdje još imamo usanja, da čemo vremenom i naukom jedanput po svoju živili, onda bismo silu silom suržibili, branci svoj i vladarove kuće obstanak. A oni, koji dižu zelene zastave na zemlji natopljenoj našegma kmeta potom, neka promisle, koliko je blaženstvo za krajeve, gdje se digne rankun i motika, gdje se bieli gradovi zadime i gdje se ljudi pjesma pjeva: Za crno robstvo krvav pit!

DOPISI.

Iz Kastva.

Nas občinski glavar rekao je jednom, da mu je škola deveta brigra. To je potvrđio i djelom. Na kraju svoga sestodanišnjega vladanja nakanio je napokon

zabijene. Od tu na lokvu po draonu rupu, i na toj lokvi jedna i druga stran imaju svoje živine napajati, i vsaka stran svoj pol čistit, i poli to drenove rupi dva križa visokošč; od tu idoše po starem zlamejanju ravno po sredje Mavrogrova brega, i tako ravno na posred lokve Badavse, i te lokve je pol komunu motovunskomu; a pol komunalu trviškomu, i tu jo naposred te lokve jedan velik križ visčešen na kamiki, i poli te lokve jedan brest, v njem svi čavili križem zabiljeni, i vsaka stran ima svoj pol čistit, a ne vysi jedan dan pod penu marak 5, ka pena se nima odputit; ona stran, ka bude čistila, ta druga stran ima čekat. I tako ondi narediše. I ka koli stran ima na drugu stran živine napajati, i koliko koli krat bi našaste (naša se) ona stran vazda zapada peno marak 5. I te pena gre polovice gospodinu, a drugi pol tomu, ki ruba. I tako se ondi obi strani sjedinje, i tako ondi narediše: od tu idoše po starem zlamejanju na jedan velik orch, ki ima tri vrbi, i v njem su čavili križem zabiljeni. Od tu idoše po starem zlamejanju na vrtuk Valigastu, i tu jedna i druga stran imaju živine napajati, i vsaka stran listi čistit, i načinati, i tu su čavili na velikoj oskarovi križem zabiljeni, i stari zlamejna u jednom orohi, i tu su postavili na jednom kamiki zlamejna gospodina Podreki,

vinograd po vsem Šubleni, ki se dela, imaju dati desetinu gospodinu opatu. I na to mu listi, i potverđuju gospodin knoz, i gospodin markez svojimi visućimi pečati potvrdiše, da se ima tako obdržati, kako ja od starem prišlo.

I tako ondi narediše, od razvod, ko su storili, da, ka koli stran bi prek prestupili s pasu po dno, ali u noći, ona stran zapada nepe komunu marku 1, sedlini malej 40. arbadige marko 3, i, ka koli stran bi prestupili ali odstavili imenovane termou, i razvodi od krunfui, ona stran zapada nepe marak 300: gospodin knozu 100 marak; a tu gospodin 100 marak; a komunu, ki bi mirno obdržal, 100 marak. A listi i pismi oto storiti, i dat vsakoj strani, kadi se budu dosvršili razvodi meju njimi. I tako stvoreno bi. Od toga vrtuka idoše pravo na sveti Spas, i na zvonički svetoga Spasa najdeša zlamejna na kamiki visčešeni gospodinu Podreki, i gospodina kneza pazinskega, i tu su bili jedno i druga strana zapovidali, da zlamejna postaviti, da se do tu imaju meju njimi termeni i razvodi i krunfui od zemlje, i kuntradi, da tu obdržat, kako se u njih listek obdržaše. I tako ondi narediše, kako je od starem prišlo. Od tu idoše ravno po starem zlamejanju ravno na posred grma Kalderskoga, i tu postaviti zlamejna, kadi su i prvo bila, od tu idoše po

občinskoj loži, stvari jako izmušile. Zastupnici, pozor! Svaka ptica k svome ljeti!

Na Treskavcu na otoku Krku mjeseca travnja 1878.

Da budeš u stanju, dragi čitatelju, osvjeđaći se maliko o radinosti bašćanskoga poglavarstva, naumio sam ti ovđe u kratko nešto iztaknuti.

Svatko, tko marljivo čita velećeni list „Naša Sloga“, imao je većkrat sgodu čitati kojesta ob odnosajih Irgovista Baske, a držim da polag sadržaja istih dopisima imat hoće dobar pojam o našem občinskom poglavarstvu. Po mojem skromnom mišenju sudim, da svakom občinskomu poglavarstvu prva bi briga imala biti napredak moralni i materijalni svojih občinara, a to polucić bi se moglo jedino onda, kad bi se nastojala i njegovala pučka škola kao zemica u oku, kad bi se občinskim inateljom jednoč vod započelo gospodariti onako, kako treba, netrošeći nikad novac na nepotrebitne narodne nekoristne stvari. Da ti se blagi čitatelju oduzim na zadatoj riječi, evo ču ti načrtat kojesta o djelovanju našeg občinskog zastupstva. Sudim, da je bneftica republika krstila naše mjesto „Bescanovac“, pak zato i naše občinsko zastupstvo, kojemu valjda milozvučno zuji riječ „Nuova“ želi, prvo nego svoje oniljnje zastupničke stolice ostavi, naše mjesto posve obnoviti, da tako čim tim svoje ime u narodu ovjekovjeći. Vidis, reć će mi tko god, ovaj dopisnik je mračnjak ter bi rada, da se sve stvari u Baški još i napred vode po starom koplju. Brajne moj, ako to pomislis, kruto se varas, jer ja kao napredan čovjek želim i nastojim, da i moj zavječaj nezaostane u napredku, neg mu od sreća želim, da brzim korakom kracati započne po stazi napredka i naobraženosti. Da zavirimo male što je ruku nova skovalo. Reći za stalno nemogu, kad je bilo u občinskoj sjednici zaključeno nabaviti za naše trgoviste nekoliko svjetlionika, nego to ti je puklo najednoč i svatko se je čudio, kad je opazio, da po ulicah isti svjetioniki ponamleštaju. Ovaj podhvat našeg občinskog zastupstva odobravam, dapaće i ja sam većkrat tu stvar našim občin. zastup. preporučivam, ali i s tim čemo se malo pomoci; jer mi potrebujemo ne samo svjetla noćnog nego takovoga šta, bez čega valjana i na predna občina nebi imala biti, a da dojdemi na stvar to su dvije občinske sgrade naime: župni stan i škola.

Naša mjestna občina broji do 3700 dušah, dakle imade liep broj djece za školu. Koliko je meni poznato, javna pučka škola obстоje u Baški od godine

1835., uvjek učiteljiju u njoj četvorica učiteljeh — dva naime učitelj i dve učiteljice; — ali občina si nije nikad trla glavu, kako bi sagradili svoju školsku sgradu. Kad uzimmo na um, da občina jedino za školske prostorije, neračunajuće ovđe učiteljske stanarine plaća godimice najmanje 250 for. (nu plaća i više), evo za tečaj ovih godinu potrosila je za školsku najmovinu forintih 10,750. Nebi li probitacnje bilo, da se sagradi nova školska sgrada, nego da se za volju Petra i Pavla drže školske prostore u najam? Rieč o gradjenju nove školske sgrade zamećnuo bijaše mislim godine 1872 naš velevredni gospodin župnik Petar Dorić, i to uprav onom sgodom, kad je naša občina dobila podporu od Njegovog Veličanstva Našeg premilostivog Vladara, koji sazaujev ovo pučanstvo, komu bijaše tuča svu ljetinu unistila, blagoizvolio bijaše na utaloženje biele stanovništva ovog mješta, pokloniti svetu od forintih 3000. Prvo nego se bijaše ta svota porazdilila, sazvana je bila sjednica občinskog zastupstva, koje imalo je odlučiti, po kojem će se ključu ta svota među pučanstvo porazdiljeti. Među ostalimi članovi toga većer odrešito zagovarao i predlagao je zastupstvu naš velevredni duhovni pastir, da se recenje svote ne djeđi među pučanstvo, nego da se ta svota na sigurno mjesto uglavnici ter, da će se ista upotrijebiti na gradnju nove školske sgrade. Ovaj lepi predlog poduprlo bijaše i isti c. k. odaslanici i nekolicina zastupnika, ali kad se doslo do glasovanja predohiće s glasovi trgovčići i krčmari, jer učiniše račun bolje da novci, koje će ljudi kod nas potrošiti u naš dzepr dojdju, nego da se gradi škola. Tako su novci razdijeljeni bili među pučanstvo i dva tri dana sirotinja je veselo skakutala i pjevala, jer imajući svoju svolticu istoj poklopiće vječvrednog pastira, evo danas bi se Baška ponosila liepom školskom sgradom, ter tako bi se bio podignuo iz zahvalnosti i privrženosti vječnog spomenik Slavno Vladajućemu Našemu Vladaru.

Ovom se prigodom mogu barem ovim polvaliti, da se je izpunila vruća želja pučanstva ovog trgovista, jer je občinsko zastupstvo u zadnjoj svojoj sjednici jednoglasno izabralo svojim liečnikom Veleučenog gosp. Dr. Steinbacha, vrednog poštenjaka i dječnog Hrvata. Bože daj, da bi on našoj občini mnoga ljeta službovati mogao! Kad sam evo na lječnika dosao pripomenut mi je, nek se i druge občine u Istri i na Kvarnerskih Otočicu ugledaju u našu občinu, ter onda kada red dojde na nje da izabiraju lječnika, nek tad glasuje svaki u sjednici za čovjeka, koji je naše

staroh zlamenjaj ravno prek na kanton crkvo svetoga Mihovila, na breži Žamaska, i tu najdoša zlamanja višećena na kamiki gospodina Podreki, i gospodina kneza pazinskega, kada su skupu prvo razvodi činili, tako su tu trda svoja zlamanja postavili, da se imu tako maju njimi, i ti razvedi obdržat, kako je od stareh prislo. Od toga kantona, te crkve idoše ravno veliku cestu po sredu Žamaska, i tako ravno zdolu opodec puteni na brežac, tu je jedna velika gromaća, i tu je jedan kamik, na kom je jedan križ višećen. Odušte ravno po stareh zlamenjaj na Šergoninu stonu, tu su tri križi višećeni, i tu se zatvaraju i svršuju termini i razvedi i kunfini od zemlje i kuntradi među gospodinom Podreki i moju gospodinom knezem pazinskim, i od kuntradi i razved, i pisanje među komunom motovunskim, i trviškim i soviuskim v Rhom. I tako tu listi, i pisma gospodin knez i gospodin markez pred vse tu gospodin i komuni česta, i ti komuni rotu, i velikimi zavezi utvrdiše, i rokoše, da oto pri tom ostati, kako je narječeno.

I tako ta gospoda obredile, kako je od stareh prislo. I jednot i drugoj strani označiše, da koli stran bi prek teh termini, i pisanje među komunom motovunskim, i grožnjanskou, da prida na razvedi, i da prinesi svoja pravice, i pisma, i starci, da pridu starci, ki znaju pravdu i razvedi i termini od kunfini među vam, i njimi, kadi se gorov. Peć; a vi župane, i vas komuni

gore list, a ne za takova, koji kad dojde bolestniku mora se s njim razgovarati „alla muta“. Uprav me žalostki kad moram na vidjelo iznatiši nekoje naše jade, al nek mi to nitko neupiše u grieħ, jer mi je nakana zlo, aki je iole moguće odstraniti. Mi narodnjaci uzradovali smo se bili onda, kad nas je Pokrajinska skol. Vlast riesila hrvatskom jeziku nevjesta učitelja, ter smo misli i stalno se uzdali, da će na njegovo mjesto biti imenovan učitelj, koji će s vremenom ono popraviti, što je prvi zanemar, al kad se došlo na stvar, na mjesto dobiti napredna i narodnim duhom zahadnuta učitelja, nadležne Oblasti dadeše pri izboru prednost jednomu staromu učitelju, koji, bojim se, neće za nas biti.

Buduć sam priviknuo svaki broj „Osservatora“ prolisati, to mi nedavno pada pred oči vies, da su Losinjani od pomorskog blagovornog zavoda na posudu uzeći 100,000 forinti, a njihovi njim občina za tu ogromnu svetu jamči kod istog zavoda. Kad pročitah ovu za mene i za svakog Istrana interesantnu vjes, rekoh: čemu je bilo od potrebe po božiću sazivati pokrajinski Sabor ter zahtjevali, da siromašna Istra za bogate lošinjske brodovlaštne jamči onoliku ogromnu svetu? Kako su se sami sada pomogli, zar to nisu mogli odmah onda učiniti, ter bi tako bili pokrajini pristigli onaj trošak od jedno 2.000. forinti, koga su joj prouzročili sazovom sabora.

Jedan rodoljub.

Možećance dne 7. junja.

Dopisnik „Naše Sloga“ iz Mošćenical il nije Mošćenican (jest. Ur) il nije točno proučio ovdješnje občinske odnosa. On bi radio viditi u občinskom zastupstvu druge ljudi, koji bi više gledali što je puku dobro i koristno nego ono što je njim milo i drago, pak bi radio da se slavimo, pozovorimo i da na dan izbora složno glasujemo. Na uprav ovo je sad nemoguće.

Mošćenica — jednom samostalna — občina ima četiri porezne občine — komuni censuarie — il kako su naši đjadi govorili „Županje“, sto bi talijanski možda moglo se reći „frazione comunale“, a ne nikad „sottocomuni, o comuni censuarie“. Ove su: Mošćenice grad —, Kalac, Draga i Kraj. Većina stanovnika ovih županija je na polju, ili bolje na gori, i ima posve druge interese nego oni koji stanuju uz more. Skoro svaki poljanin ima po nekoliko ovaca, a ovčice uz more možeš na prste pobrojiti. Zato su poljanom veoma koristni občinski pašnjaci, dočim su onim koji uz more stanuju — i onim koji su na polju, a ovaca nimaju — škodni jer, premda njim ništa nekoriste, moraju

pripravite vaše pravice i pisma, i starco, ki znaju pravdu i razvodi od kunfini među vam, i Baljei, i Grožnjanci. Ov list pošaljito komunu u Štrbar, da pridu takože na razvedi svojimi pravicami, i komunu od Kastelbon, i od Oskoruša, i Krbotuna, i Topolca, da pridu na razvedi, i da prinesu svoje pravice od razved. I tako stvoren je.

XVI. I bivši v juiro poli maši, idoše gospodin knez i gospodin markoz, i vsa gospoda, i vši ti komuni najprije od Pula, od Vodnjan, i Motovana, od Labina, i Plomina, od Bulzeta, i Kosteša, i Motoruna, od Oprtalja, od Satoljevča, i Dvjeđigrada, i vši deželanji, ki su bili na teh prve razvede, kuda su opeljali, i prideš kadi se gorov zeleno drevi, i tu čekaju sudac Koradin, i Rožević, i Anbrožin, i Mohor, i vas komuni buljški; i Momljana župan Kablar, i Andrijaš, i Čole, i Voldřih i vas komuna. I gospodin Filip Macić govorao od strani vse gospode tem komunom, da pokažu svoje pravice, i pisma, ko imaju od razvedi, i aki bi tu vjih pravi termini na tom mestu, ali no?

I tako se ondi veliko ti komuni među sobu pregoravaju, i tako komuni buljški pokazuju list, ki biće pisani na lot božih 1130, v kom se udržavaju termini i razvedi od kunfini među vam, i njimi, kadi se gorov. Peć; a vi župane, i vas komuni

občinski porez i nameć — stivru i adicijunal — plaćati. Radi toga ovi žele da se občinska zemljišta prodaju, a oni, to jest poljani, se tomu suprotive iz petnih žilah. Sada skupljaj ih i nagonvaraj da na dan izbora složno glasuju!

Dojde li jednom do izbora, oni koji se suprotive prodaji će sve zastupnike medju sobom izabrati, i ako posežu za kojim iz druge stranke to će velika milost biti, a onaj koga izberu, bit će nevoljica o kojoj su uvjereni da njim neće smetati. Tako kad su nam prošle godine napriliši nametak od 50%, što, da se unio gospodari i upravlja občinskim pašnjaci i šumari, nebi potrebno bilo, nije nijedan zastupnik prosvjedovao, premda to nebi bilo baš težko ako se uvuži:

da občina ima preko 3000 jarolah — jugeri — što pašnjaka, što šuma, te mislim da bi se ovu umno uporabili da nebi potrebno občinare s adicijalni mučiti, dapace ja minjem da bi se svi občinski troškovi mogli namiriti a k tomu još kakav soldin přistediti za izvanredne potrebe, kojih ima slika. A i mnogi drugi su ovoga minjenja i zato dok se občinski posli tako neurede da se budu obične občinske potrebe redovitimi dohodci izplaćavale neće biti slege ni mira u občini. Znam dobro da kad se jednom počnu upraviti reforme u občinskoj upravi da će biti halabuke ali to nebi smelo smetati jer: „što je pravo je u Bogu drago“, a k tomu i noreci se priuve pameti.

Naša starla poslovica veli: „uzlaj se u se i u svoje klijuse“ zato govorim onim, koji žele da bude bolje, bili oni poljani ili primore, da neće toga nikad dočekati, jer niti občinsko niti kotarsko poglavarstvo neće se maknuti ako se mi nemaknemo, zato velim skupimo se posvjetujmo se i prost čovjek koju pa-metno reče, pak kad jednom što zaključimo izračimo naše posle poštenomu i učenomu čovjeku, koji pozna naše zakone, i kanimo se naših pisaričah, a napose onih, koji bi za mericu vina nas i naše vragu zapisali.

Braćo! dosta smo se jurve natužili sad treba da radimo.

Možebit da još koju napišem i izrazim moje minjenje što i kako valja učiniti da naše stvari krenu na bolje.

Pogled po svetu.

U Trstu 15. lipnja 1878.

Kod nas u Austriji je sve po statom. U Beču i Pesti vječaju još jednakno narodni zastupnici, baveće se jedni i drugi najviše nagodbenimi poslovi. Nego ti poslovi da će bit gotovi već tekućega mjeseca, pa carevinsko vjeće da

na prve razvede, i da se ondi svršuju termini i razvedi od kunfini među buljškim i muniljanskim, i tako gospodin Panšpetal sluga svojimi kmeti s komunom buljškim se lopo rasput razgovorivši i sjedištu među sobu. I tako obi strane kumentase, i među sobu velikimi zvezni i rotu potvrđiše, da jesu ti razvedi pravo staren. I gospodin knez, i gospodin markoz i vsa gospoda ondi obredile, da imaju tako obdržat, kako je od stareh prislo. I ondi jednoj i drugoj strani označiše, da, ka koli stran bi prek teh termini i razvedi od kunfini pasli vu da vne ali v noći, ona stran zapada komunu pene marku 1., soldini 40 arbadija marka 3, i, ka koli stran bi prestavili ali odstavili imenovano pravice i pisma, i starci, ki znaju pravdu i razvodi od kunfini, ona stran zapada pene marak 300: gospodin knez v Pazinu 100 marak; a toj gospodin 100 marak; a komuni, ki bi mirno obdržat, 100 marak. I vse njih staro listi potvrđiše, vsakoj strani vratiše, prepisavši je, sebi shranise, i pisanje listi jednoj i drugoj strani jezikom latinskim i hrvatskim; a gospoda sebi shranise jezikom latinskim.

XVII. I bivši v juiro poli maši, idoše gospodin knez i gospodin markoz, i vsa gospoda, i vši ti komuni najprije od Pula, od Vodnjan, i Motovana, od Labina, i Plomina, od Bulzeta, i Kosteša, i Motoruna, od Oprtalja, od Satoljevča, i Dvjeđigrada, i vši deželanji, ki su bili na teh prve razvede, kuda su opeljali, i prideš kadi se gorov zeleno drevi, i tu čekaju sudac Koradin, i Rožević, i Anbrožin, i Mohor, i vas komuni buljški; i Momljana župan Kablar, i Andrijaš, i Čole, i Voldřih i vas komuna. I gospodin Filip Macić govorao od strani vse gospode tem komunom, da pokažu svoje pravice, i pisma, ko imaju od razvedi, i aki bi tu vjih pravi termini na tom mestu, ali no?

I tako se ondi veliko ti komuni među sobu pregoravaju, i tako komuni buljški pokazuju list, ki biće pisani na lot božih 1130, v kom se udržavaju termini i razvedi od kunfini među vam, i njimi, kadi se gorov. Peć; a vi župane, i vas komuni

(Dale drugi put).

će onda zaključiti svoj šestogodišnji rad, naše sadanje ministarstvo da će odstupiti, a izbori za novo carevinsko vijeće da će se obaviti pod ministarstvom, što će to ovim slediti.

Najkrupnija kod nas novost u ovo petnaest dana je ipak ta, da je ratno ministarstvo dalo pokrenuti dio naše vojske, koja se naime u Dalmaciji i Hrvatskoj prikuplja na turskoj granici. Iz toga nekoj izvode, da će ta vojska provaliti u Bosnu i Erzegovinu, da ju il posjedne u ime naše države, il umiri i uredi u ime turske carevine. Mi želimo, da se obistini onaj prvi slučaj, pa da se već jednom prestane voditi i nutar-nja i vanjska protuslavenska politika, koja na koncu nemože nego upropastili ovu staru krasnu državu.

Nego sad su sve oči uprite u Berlin, gdje su se dne 13. tekućega sastali u kongres zastupnici svih šestero velikih država europskih, da il konačno riese, il opet samo zabašte ogromno iztočeno pitanje. A ti zastupnici jesu glavom sami prvi ministri tih šestero država. Već iz toga se vidi prevelika važnost toga berlinskog sastanka. On se sastao, jer se drugače nije bilo moguće ugnuti ratu. Hoćemo vidjeti, hoće li biti to moguće uz kongres. Na Andrašsy-ev predlog kongres je izabrao za svog predsjednika kneza Bismarca. Kažu da će kongres trajati deset do petnaest dana. Zastupnici manjih država europskih nisu pripušćeni na kongres. Izvan iztočnoga kongresa se neće baviti nikakvim drugim pitanjem. Netko je bio punio u svjet glas, da će naša zastupljena braća Poljaci iznjeti pred kongres nekakve tužbe proti Rusiji. Nego to je ludo naručena viest od nekoga, koji hoće, da i ovom svećenom prigodom spomeni Rusiju nesnošljivo tobože blaćenje svojih Poljaka. Mi neznamo, kako godi ta viest grošu Andrašsy-u, ali znamo, da bi se mnogo većim pravom mogla na berlinskom kongresu dati tužba proti Ma-gjarom, koji tlače Slovake i ostale u Ugarskoj Slavene i Rumunje bože gore, nego Rusi Poljake.

Na starog njemačkog cara Vilima opet su pucali. Dne 2. tek. je neki Dr. Nobiling opalio manj sa prozora dvorcivku, te u glavu ga i ruke pogodio sa trideset manjih zrnah, ali na sreću nije ga smrtno ranio. I taj de-lja da pripada onoj istoj buntovničkoj stranci, kojoj i Hödel, sto je pucao na cara dne 11. proslog mjeseca. Toga radi u Njemačkoj su veoma zabrinuti s državostit te buntovničke sledbe, pak se domišljaju, kako bi joj pulen zakona na put stali. Usljed toga sadas-nji će se Reichstag raspustiti, te raz-pisali novi izbori, nebi li narod njemačka izabrao takove ljudе, koji će pristati na strože zakone, što jih njemačko vlada kani proglašiti proti tim ruš-teljem običeg mira. Car se Vilim već dobro oporavio od straha i dopadnutih ranah.

U Turskoj ide po turski, a naime u Carigradu, odakle dolaze svakojakie viesti o Sultanu, koji da je svaki čas u pogibeli, da izgubi život i prestolje, Onomadne gorio mu carski dvor, a prošli su danah tako zvani Sofie ili turski djaci tražili, da se razkruni, a mjesto njega učini Sultanom neznano tko drugi. Istina, Sofie su bili povlačeni i pozavoreni, ali u Carigradu da jedoako vrije, pa da se tamo može od dana do dne svašta dogoditi.

Knjijeve viesti.

Poziv na predbrojbu

djelih o pomorstvu u hrvatskom jeziku, pri-ređenih za tisk, ako se nadje dovoljna broj predbrojnica, i to:

Morski rječnik prvi dio, talijansko-hrvatsko-njemački. Cena knjizi 50 novčića.

Zapovjed brodovnih obava u hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku. Ciena koj-ži 15 novčića.

Nazivlje korita i jedrija broda na tri table s ilustracijom. Ciena 1 f. Ovo proporučili primorskim učionicama Kralj. Hrv. Slav. Dalm. zemaljska vlada.

Nemogav izvaditi za dosada izdava ujedino troškove, to sam se obratio gleda-

predbrojbo i srećuju knjige na svoj poznanec i rođobrojbo po hrvatskom Primorju, Dalmaciji i Istri, i nadam se tako izdašnoj podršći, da neko rado zapinjal. Troba bo svatjije des-

nico proporučiti našu mornaricu.

U Bakru 4. Svetišnja 1878.

Božo Babić rov. nautične učionice.

**

Galeb, jest imo novomu listu što izlazi u Bakru svakih petnaest dana. Godišnja mu je cijena for. 3.50. Preporučamo ga unesmu narodu.

**

Isto tako preporučamo knjigu Djeljinsko-sigra (djere) za mlade obojega spola, što ju je priredio Andrija Hrđenik, učitelj muzike vježbavnicu u Zagrebu. To je savremeni pojav u našoj književnosti, koliko ju mi poznamo, za to se hoće i mora priljubiti mladeži, koja nemaju, da se nekoj nezabavljivi. Knjiga bila je i ukneno štampana, na viša mjestima sa kajdani (notami) i orisi raznih igrača, stoji 60 novčića.

**

Izšla je u posebnoj knjizi u Kraljovici i prijevodištu iz Zagorja, dlo. I. Barunčića, Ljubav od Antuna Kovatića, što su se čitalo u podlistku kraljovičkog "Primorea". To se prijevodištu jeko rado čitali, zato jih i što je preporučamo našim osobito grudnjanskim čitaljicom.

Franjina i Jurina.

Fr. Juro si ēa dobro volj?

Ju. Šir Šir Šir!

Fr. Jure ēa ti li je s pameti, bog nas očuvaj, kako to govoris?

Ju. Kako govorim! Talijanski. Kadn već po Pazinu smjeju talijanske zelone banderi obesati i pisati da je u Rimu naš kralj, on put nam ni druge, leh talijanski parlat.

Fr. Ne boj se, Jure ne, zoloni kolur je lep, ma ni od durade.

**

Ju. Kamo si se to odpravil Frane?

Fr. Poč mi je na Pazin, ēa morda toh karat ēa pokupovat, pak mo neć i va Kaufmanner zovu.

Ju. Tako greš je razkrizat?

Fr. Ja, ako bog da, ēu gledat da mo za podloštu zberu.

Ju. On put greš za niš, zađ tamo jih jo puno ki bi otoli za podloštu bit, pak jedan obačuje spud vina, drugi 20 litri rakije, treći još već više.

Fr. A ja ēim obesati pol računi, jur te mo onput izbrat.

Ju. Tako budi srećno! I ja moram sada neć s kumparom Martinom govorit.

**

Ju. Pst, ej, ēujoš Franje?

Fr. Čijem, ēa ēes?

Fr. Da je Kastavskava podestarija razpisala za lokara, ki ēo morat znati po našu, i nemski i talijanski. More i to bit?

Fr. More bit i mora! Halubje nerazume leh nemski, a Skrapna samio talijanski. Tako to mora bit!

Ju. Ala bog te vidol, vavok si od volje.

Martin i Jurina.

M. Hvala Bogu Jurino da to vidim jedan put u Berseču. ēa si sam, kade ti je Franjina?

Ju. Mi smo te juve iskali na prvu Subotu pasanog mjeseca. Franjina jo ūal danas u Pazin.

M. Mi jo pravo žal da me ni bilo doma, ou da sam bil u Lovranu na žurnade.

Ju. ēa si delal, ter tamo ima desti dobre i pametne težnje?

M. Mi nismo kopali, ni ruže vezali, mi smo prali.

Ju. ēa vas jo bilo više?

M. Smi bili svi Bersečki i Mošćenički Re-presentanti.

Ju. Ste prali u Cesarej ali u Melvojnj?

M. No bedari, mi nisino žena da ēemo robu prati, mi smo prali Lovranički računi.

Ju. ēa mi bili blatuši?

M. Tamo nekakovi roviori, da su bili naši maruni u racunih, koji nisu bili progledani ni potvrdjeni, juve 11 let.

Ju. ēa jedonajst let nisu bili prikazani računi?

M. Aj da su, neg nisu bili pregledani,

Ju. A ste pak vi to dobro pregledali i oči-stili?

M. Smi, ter nam ni bilo potrebno gledati niš, ni čuti ča ti roviori govoru, nam su nekoj Gospoda sredočili da je sro dobro i u reutu, pak Bog.

Ju. Sa vam pomogli pent i Lovranci?

M. Su samo dva tri, a drugi pravi tverdo-glavci nisu se dali tonu poslu prez roviori.

Ju. ēa jum zamjerš, oni znaju bolje od vas, kade jih postol žuli. Povej mi Martine ako su sna znati, koliko si dobiti za žurnadu, jedun liru ali jedna barbin?

M. Ja ne znim ūa drugi, ja sam dobiti obed i žurin.

Ju. Šlava platja za takovo dolo, ali skoda i za žurin.

M. Žač?

Ju. Žnō sto prali bez koristi.

M. ēa govoris?

Ju. To ēa je prava istina.

M. Jurinu ti so s manjom šališ?

Ju. No salim ūa je ni mornve, neg to pravo govorim, da kako sam ēul vaša seljica no valja niš.

M. Bimo mi hteli videti onoga, koj bi mogao dole vreći ūa mi representanti odlučnije.

Ju. ēos ga videti? Evo ti ga, paragraf 44. občinsko zakona.

M. ēa govoris ta paragraf.

Ju. Lepi representanti si mi ti, koj no po-znati paragrafti občinskoga zakona.

M. Ne ruguj se s minom, ēa govoris ta paragraf?

Ju. Da vaša seljica no valja niš, primi zakon u ruke, pak moći se bili representanti ter znač stat i pisat.

M. Ako je tomu tako, uns trad dakk je bez koristi.

Ju. No smmo da je bez koristi, neg pred svetom jo vam jako nauđil, vi ste se gordo osramotili.

M. Bog me vidol, agram ja već u Lovranu, tamo bi mi se i deoa rugali.

Ju. Martine, ui vam treba poći u Lovran, ter kako ēu doma vam so desti rugaju, svi pametni i pošteni Bersečani i Mošćenici, da ste šli uokti zabradat u tudi posli, da biste bili ljudi ne biste se bili tako lahk pačali u Lovranički računi, kako se oni ne pačaju ni male u Vaši barem ste mogli poslušat onih deset koj postol žuli.

M. Da bi nestalo ljudi, koji za svoje sverhe započiju siromašnoga čoveka.

Ju. Martine! bolje recimo, da bi nestalo Re-presentanti, koji ne mislio svojim glavom i u jedan obed i ūurin se puste pejati kako oreo u tudi ūurin ūurin.

M. Da je i to bit?

Ju. Tako budi srećno! I ja moram sada neć s kumparom Martinom govorit.

**

Neukū Nauka.

Liek od zlatenice ili ūutenice. Natuci za $\frac{1}{2}$ ūlico sjemena od konoplje, skuljaj ga u $\frac{1}{2}$ mjerice (sačljika) mliječu na 2–3 varna viti vrata (kao da kava kulaš). Ovakvo pripravljeni liek naimo kuhanje mliječno popi u jutro, o podne i u večer i to svaki put $\frac{1}{2}$ mjerice; tako naprednj svaki dan, te ēes u 8–10 dana ozdraviti.

X

Da ti torac i kuna no davi kokosi, metni u kokosnjak pašu kožu. Smrad te kože zatislati će kokomorce.

X

Repa. Ako repu posije na zemlju novo podjubrenu (ognjenou), neće biti sladka, jer povrće na se gorkosti (zuhkoće) od fržljaka (gnjaja). Za repu godinu danah prije dobro priredi djubreno zomlje. – Izvadi repu iščimbu, izkrizni repu nožem; oprana, u mokar papir zanotana, pod žeravicom (žerjavicom) pečenu, ako se jedu sa malo sitnoga papira i soli, vrlo je dobra za prsi. Repa rado u proljeće, više u sjoni nego na suncu usijana, u pr. na livadi (sjenokos), za kratko će vreme dehela i dovoljno sladka nastati.

X

Krumpir mnogo će biti slastniji, ako lonac, u kojem ga kuhaš, ne zaliže prepuno vodom i onim brze kod ugla ognju uzavre, tim će ti krumpir biti bolji. Dobro je, da lonac odmali, čim krumpir k ognju prislavis, pokrijes i da pustiš, da pokriven zakipi.

X

Kao nadomjestak kare voće, da nekoj rabe sladki kesten, koji se pomoću topline olapi, zatim se na vatru przi, dok brda smje-đe boje i onda kao kava sameće. Kažu, da ovako priredjen kesten podupno nadomješta kavu. Isto tako nekoj tvrde, da su kostice od grožđa, ako se posuše, sprže i samolju, izvrstna „kava.“ X

Najbolje će ocititi prazne lagve (baćce) oravko: Bac u lagav, koji drži u pr. 5 hektolitara, $\frac{1}{2}$ litra vinovice (spiritu od vina), te ju upali i onda lagav dobro začepi. Vino-vina para prodira velikom silom u ūpljivnicu lagve, posve jih ocisti i uništi sve glijasto probije, koji su se možda već na lagvu pojavili.

X

Kako može konj odniti, da se u štali ne kopu i da se ne valja? Vrlo mnogo ima konja, koji u konjusnicu kopaju a time pod, podkove i same kopita kvarile. I ovaj se velikoj žaljig ljudi na post stali ovako: Metnuli su konju preko dana, dok je u štali, pato na noge, a u večer ga skinu, da mu pri ležanju ne smeta. Ima pako konjiju i takovih, koji se rade, za jaslo vezani, po štali valjuju. Ora-kova konje treba tako vezati, da ne mogu glavu na zemlju nasloniti, jer da se konj valja, mora mu glava sasvim na zemlji ležati.

(Pucke Nov.)

Različite viesti.

Promjene u tršćansko-koparskoj bis-kušpij. Č. g. Ivan Nep. Legat je imenovan pravim učiteljem vjerotinaku na c. k. gim-nazijsu u Trstu. — Č. g. Franjo Ropić, dosad kapelan u Gradiništu idu za žup. upravitelja u Šćepnu. — Č. g. Ivan Svet, dosad kapelan u Požgarištu idu za kapelana u Klanec. — Č. g. Franjo Klemenc, do sedu dub. pomoć, a na Hruseči idu za kapelina u Podgorje, a na njegovo mjesto pride Č. g. Mate Markić dosad kapelan u Pićnu. — Dobije stanovitu mirovinu M. ē. g. Josip Bratulić, plovjan na Vrh, M. ē. g. Valentin Orel, župnik u sv. Krizu, i ē. g. Josip Cergol, duh. pomoć, u Tomaju. — Č. g. Ivan Kavatić, duh. pomoć, u Kopri, dobit mirovinu za tri mjeseca. — Dne 5. ov-jeseca umrije jo ē. g. Josip Fink, kapelan u Klanec. — D. P. U. M. — Razpisana je do konca ovoga mjeseca župa sv. Kriza.

Cetvrti i peti izkaz darovač za bliskinskih konvikt. — Gospoda: Karlo baron Pascolini f. 100 srebrne rente; Seratina pl. Rossetti-Skander f. 20; Ida pl. Fischer rođ. Rossetti-Skander f. 20; Anton Reina f. 10; Fr. knez Marzeni f. 200 papirne rente; Iv. Krst. Centassi f. 30; Kat. Udova Amati f. 10; Karlo Reinelt f. 300 srebrne rente; Klem. pl. Vesi, rođenje Reyor f. 200; Frid. knez Götzen f. 50 papirne rente; Adolf Schwachhofer f. 200 papirne rente; Nasljednici Petra Makljeić f. 15; Štrečko vitez Makljeić f. 10; Frid. Deセppi za se i majku f. 500 srebrne rente; M. A. Lozz f. 100 papirne rente; K. B. f. 5; N. N. f. 5; T. A. f. 5; Karmela Kotronec f. 15; N. Pr. f. 100; Elisabeta Wallmann lirah 200 italijanske rente; Josip Dr. Defac f. 25; A. Sterbenk f. 20; G. A. f. 10; Nova Družtvu parnogog milina f. 100 papirne rente; Petar baron pl. Sartori starji f. 200; Paolija Bouillon f. 25; Vinka Gorzalini f. 1000 papirne rente; Regina kneginja Nugent f. 200 papirne rente; Izidore Ferari f. 50; Am. Vogl rod. knez, Marenzi for. 100; Josip Parisini u Pazinu for. 100 papirne rente; N. N. Pazinac f. 20; Mat. Urbanić Ivanov for. 100 papirne rente; C. V. P. f. 10; Muelc vitez Tommasini i sinovi f. 200 papirne rente; Frid. Hauserbichler f. 20; ēinovnici pomorske vlade f. 31.30; preuzviseći barun Kemperle f. 200 papirne rente; ēinovnici prizivnog suda f. 100 pa-pirne rente; ēinovnici pokrajinskoga suda f. 45.20; vitez Stalje f. 50; E. F. Mettel f. 30; Germanik Romanu f. 10; Iv. Krst. Cambon f. 5; Fr. Andrejka f. 5; K. Gassor f. 5; Fr. Sager f. 10; Spiro Klesković f. 50; Karolina Bernardi f. 30; Iv. Krst. Burgstaller f. 200 papirne rente. — U kasu bogoljubnog društva S. Obitelji uplatišo: Dubovnici tršćanski Dekanata f. 145; Proč kanonik i župnik A. Urošatin f. 100 (svake godine); Č. g. Petar Svetlin f. 22; N. N. f. 5; celo-rije N. f. 4.50; više članova bogoljubnog društva svete Olitelji f. 205.18.

U carevinskom vječu predložio je dal-matinški poslanik dr. L. Monti, da se našoj mornarici povrati stara austrijska zastava bez

krpe magjarske, il da se u nju umetnu i slavjanske boje.

Vrloj brači, slovenskim učiteljem! Centralni odbor za priređivanje običih hrvatskih učiteljskih skupština opredio je, da će se 3. obća hrvatska učiteljska skupština obdržavati u Osiku, i to 4., 5. i 6. rujna (septembra) o. g. (3. rujna u večer biti će predskupština). Slovenski učitelji pokazali su dosada, da pozorno prata naš rod, to su nas kod prijašnjih skupština u znatnom broju i posjetili. Nadamo se, da i ovaj put u Osiku neće izostati. Naša briga biti će, da jim boravak u Osiku što više osladimo. Prijedupnico, s kojim su skopčane polaskice kod vođe onama i natrag, bezplatno stan u Osiku itd., dobivaju se po 1. for. kod ravn. učitelja kapolske škole u Zagrebu g. Antuna Irgulica.

U Zagrebu, 26. svibnja 1878.

Za centralni odbor:

Ivan Filipović, predst. Ljud. Tomić, tajnik. **Matica Hrvatska** u Zagrebu, koja broji 1299 članova, izdat će za tekuću godinu 1878. deset knjigah, (6 izvornih i 4 pohraničnih). Liep je do istoga Matični rad za savu tri forinta.

Trgovina drvi. Počinući od 1. lipnja ove godine talijanska će vlasta pobirati od svakoga kubicića metra drva, što se iz Austrije u Italiju dovozala bude, jedan francak uvozne.

Velika nesreća na moru. Kod Folkestona u Ingleskoj dvio su prusko ratne oklopne preote nesreće udavilo jedan u drugu tako, da je jedna odunula u tonu, a druga ostala jako oštećena. Od blizu 500 ljudi, što bijaše na utonutu ladu, 300 jih pogibio!

Strasan požar uništil dio 1. tek. mješec obuću u gradu Karlovcu 36 kuća. Za nesreću pogorele, koji nesposao upravu njušta od svoga, što imalo u kuću, shiraju se dobrovoljni prinesci. Nj. Velič, nas Car potklonio je u tu svrhu 2,000 for.

Skoro poginuli od plina ili gasa. Na boljnječkom kolodvoru u Ljubljani tri težaka odošlo spavati u tamnoj magazinu. Jedan od njih zagasi plinsku svjetlost, ali valjda cijev, po kojoj izbjegla plin neostaje posve začepljena. Težnji kao što biš, tvrdio zaspalni, a plin tjeraste svevitlje van iz cijevi, unaprije vas magazin i omamni spavaće tko, da kad dođe tovaris, da jih probudi, jedva jedan se od njih oglasi, ustane i naskoro opet na tla pada; drugi dva bili su već do toliko omamjeni, da jih nadosećuši lječnik jedva jedvica u život povratio. Velika je bila srća, da nije nitko sa svicom došao u magazin, jer bi se tada bio plin dakako učgao i obratio u strasni plamen vas magazin.

Ste občinskih školima ima sada grad Berlin! Kad su prošlog marta bili sazidani zadnji, kojom se je taj broj podpunio, odprli su ju osobitom svječanostju.

London, poglavito mjesto inglezkega kraljestva, najpoznatiji i najveći jo grad na svetu. On ima skoro 4 milijuna duša, među kojim 100,000 budžinaca od svih strana sveta. London inni više Katolikih nego Rim, i više Židovih nego sv. Sveti Zenulja. Svakih se 5 časova jedan čovjek rodi, a svakih 8 jedan umre. Po veličini toga ogromnog grada, koje se proteže 7,000 inglezkih milja, onečiće se svaki dan do 7 ljudi. Stanovništvo londonsko pomoći se svakog dana sa 123, a svake godine sa 45,000 ljudi. Navodnih dočasnih zločinaca ima upisanih u londonskoj policiji 17,000, pisanicački zatvor se svake godine do 38,000.

Bečani su pojeći prošle godine 1877. 95,503 volahov, 167,691 telica, 236,194 kravaka, 47,280 janjacah, 371,704 ovce i 4,056 konjih.

One, koji nam poslaše protest, molimo da se strpe. Bit će toga i više!

Uredništvo.

Tek Novacah polag Borse u Trstu
od 1-14. Junija 1878.

Dan	Carabbi Gardini	Napoleon	Lire ster.	Pril. ster. bro čekini	D. o. Carabbi Gardini	Napoleon	Lire ster.	Pril. ster. bro čekini
1	3,57	9,48	11,83	10,10	9	—	—	—
2	—	—	—	10	—	—	—	—
3	—	0,47	—	10,1	10,57	9,43	—	107,85
4	5,56	9,18	11,86	10,1-12	3,51	9,10	11,76	103,65
5	5,67	9,46	11,88	10,1-10	3,51	9,36	11,72	103,25
6	5,67	9,17	11,86	10,1-11	2,92	9,37	11,72	103,15
7	5,66	9,15	11,85	10,1-15	—	—	—	—
8	5,66	9,43	—	10,1-15	—	—	—	—

A. KARABAĆ Vlastnik.

Pregled tršćanskoga tržišta.

dne 15. Junija 1878.

	OD	DO
	for. zdr.	for. net.
Vosak primorski i ugarski za 100 kg	—	—
Kafa Portoriko	120	132
S. Domingo	98	105
Rlo polog. vinsti	78	102
Cukar austrijski	37	50
<u>čuboni</u>	30	50
Cristio trava buhača (Gri- santone)	125	135
Naranča skrivena	4	10
Karanča pulježko . . . . . za 100 kg	8	50
<u>levanski</u>	—	—
<u>dalmatinski</u>	—	—
Smokro Kalanča	10	14
<u>pulježko</u>	—	—
Limanu skrivena	1	50
Bademki štit monduško pulj. za 100 kg	120	125
<u>dalmatinski</u>	—	—
Lošnjaci	21	29
Šljivo	24	37
Psonjer ruska	10	50
ugarska	10	75
gindžika	—	—
Kukuruz (turkijska) ruski	—	—
ugarski	8	50
Raz	8	50
Jočan	7	50
Zob ugarski	7	7
arbianski	—	—
Pasulj (čajol), polog vinsti robo	—	—
Bab	13	15
Loša	12	16
Oriz talijanski	17	25
<u>ingloški (kitajski)</u>	15	75
Vuna bosanska	125	110
moreška	120	122
arbianska	—	—
Dasko koruško jelošice	52	91
<u>stolarsko</u>	45	75
Grečka	12	11
bukorelo	8	6
Uliči Italij. nitro vinsti za 100 kg	55	50
<u>nežnije vinsti</u>	60	70
<u>vrhunje vinsti</u>	63	—
<u>dalmatinski</u>	—	—
Kamenje ulja u karloviću	15	—
<u>u kaseti</u>	17	—
Koža straženo ulje	178	200
suho vojnoje način	107	134
dalma. ist. i bos.	72	117
Janjeće način . . . . . za 100 kom.	95	106
dalmatinski	60	80
koža . . . . . za 1 kg	73	80
vuneno slano	58	63
suhe	49	59
zečje za 110 komadala, u stobru	25	27
Bakalar . . . . . za 100 kg	28	33
Sardelj i baril	15	21
Vitelin modri . . . . . za 100 kg	28	30
zolodi	5	6
Maslo	70	91
Lej dalmatinski i maski	16	50
Sale	—	—
Masi (salo raztopljen)	52	—
Slanina	47	47
Rakija otolar (100 litara)	—	—
Gulčići istarski . . . . . za 100 kg	20	—
Ruj maski	9	9
Istarski	8	9
Ljubiča od Javerika	15	16
Vinska strugotina (Grilpula) spleh	31	40
Med	30	35
Lumber (jabukača od jato- rike)	14	16
Pakal baril od 100 kg . . . . . za 100 kg	3,75	0
Cunjo (Stace) . . . . . za 100 kg	17	21
Kratk. dalmat.	—	—

OGLASI.

Grijana bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeh, zadavica, rora, zapala uestih itd.

NADARENII

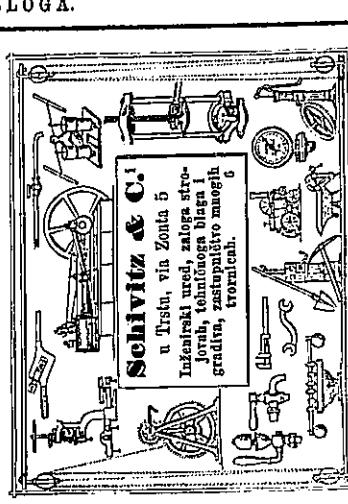
Prendinievi Sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)

sto jih gotovi P. Prendini lučar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebjenjaju kašljivi nočni, navadsno jutarnje hreputavice i grijanice zapalih nestaja kao za učelo uzmajmo ovih sladkiša.

Opaznaka. Valja se parziti od varalica, koji je pančinjan. Zato valja uvek pitati *Prendini-eve sladkiše (Pastiglie Prendini)* te glatiti da bude u smotku (skalo) moj podpis. Stakli komad tih sladkiša ima uštinu na jednoj strani *Pastiglie* a na drugoj *Prendini*.

Cijena 30 novč. kutijici zajedno sa napulkom. Prodaju se u *Prendini-evoj ljekarni u Trstu (Farracci Prendini) i Trstu*. — A izvan Trsta dobivaju se: na Ricci kod Preduzeća ljekarnika i kod Jechola i Pastičića miridžara; — na Gorici kod Zanetti-a, Ponteria, Karpiana i Kirnera; — u Pulu kod Wassermannova ljekarnika, i Schindlera miridžara; — u Molom Lošinj, kod Vlivića; — u Pazinu kod Liana; — u Zadru kod Berčića i Begešića; — u Šibeniku kod Borosa i Mistro; — u Splitu kod Volpi-ja; — u Kordidi kod Zoretić-ja; — u Makarskoj kod Pojanića i u svih boljih ljekarni tih Štokavskih.

IZJAVA PREMEŠĆENJA.

Čast nam je javiti p. n. občinstvu, da smo naše

SKLADIŠTE SITNIH STVARI

premiesili u prostore razi zemlje nove školske zgrade, iste ulice Sv. Nikole.

Adami & Frennez
u TRSTU.

NADARENII
LUČ.-LIEKARNIČKI OBRTNI ZAVOD
KARLA ZANETTI-a u Trstu.

Veliko razprodavaliste domaći i stranih osebujnosti sa tvornicom plinskih voda te ljekarnami u TRSTU, POREČU i GORICI.

Menotti-evi sladkiši go **nijadak** ozdravljenj prisna načina za kašlj. Nedrvljene ozdravljeno. **Tko neozdravi,** hodie mu se novel povratiti. Oti drogačed utaljiti sladkiši su u svojoj bitnosti za liečenje prstih i osobi zdravstveni, jer zastavljeni od prstih hekovitih rastinli. Uzimaju se s najboljim usjepom proti grčorit, gnezbenim kašlu, teli umak i počinčka koljekad na reč ukorenio; onda proti kašestu od grla, proti rorini (grlo), zapali uši užljivi i 2. dječjasti, proti pomaznjaku glava; izvlači pomazni uvedući u užljivice.

Čisto ulje od treskinih jetarah (Olio di fegato di morluzzo puro) izjavljuje za srova u Americi na račun K. Zanetti-i-a ljekarnike u Trstu. Liek konju nešina para proti suhoj bolesti, proti ulogu, gukom, gukom (ili) začinom, pokaselju (carciofo dello ossa), proti slisti bolesti, proti sluzi ili nazlu, proljavi mokroči, slabosti, mračnost, bolnički bolesti, bolesti jetaral itd. Mojo trokutno staklenicu imaju u sruku užljivo moje imo *Olio Fegato Merluzzo di Carlo Zanetti*, s toga jih modi pogrešno zamjeniti inim, ako i tražitim, sto se prodaju pod drugim imenom.

Izvadine od Tamarinda, jedino sto su bile padarenice na različiti izložbeni, najveći i najuspješniji liječi kaši i najuspješniji liječi kaši, proti grči kaši i najuspješniji liječi kaši za učelo, učinjući sruku.

Cistiteljne bobice ili pilule od glasovitoga padovarskoga prof. *Giacominii-a*, sto se već stolih 35 god. traži i učinju proti slijevom krvavič, turčinosti, tropetu srca, zapeki jetari i sluzenju uših itd.

Hoffmannova voda proti Zubobolji. I najljubša Zubobolja prestano namash jedinom jedinom kapijicom ovo ređe, tako da na pamuku ili bambusku u skrbotinu bolnu zuba.

Liek proti-grožnici od Dr. More komu nešina para proti teži boli.

Pčelinjakova žest (Spirito di Melissa) bozongnih Karmelitih u Matelicu.

Skladište svih ruđnih voda sa jamstvom da su sreće i prave — Predmeti pružavine Ranarski strojevi — Podpasci — Pružine ličili čarape itd. — Jedina omeo-patična sredstvina ljekarna.

Svakl imaj oko na patorenje. — Prodaje se na veliko u luč.-obrtnom zavodu KARLA ZANETTI-i-u Trstu, Vin Nuova N. 27, sveobje skladišta za Trst, Primorje, Dalmaciju, Grčku, Egipat i Tursku.

SKLADIŠTA: U Kopri kod Giovanni-a — Motovunu kod Matejčića — Sipletu kod Tocigla — Porčinu k Igoi — Rovinju kod Angelini-a — Pulu kod Wassermann-a — Ricci kod Protan-a i Cattin-a — Lošnju kod Orlando — Zadru kod Androvic-a — Šibeniku kod Mistru — Burzeti kod Faričić-a — Tržiću — Rončel kod Patuno — Coriglianu kod Lavori — Istru — Egiptu — Tursku.

Tisk. SINOV K. AMATI.